

“Les províncies alpines són districtes militars, sota l'autoritat de l'emperador”

Ricardo González Villaescusa, catedràtic de l'Universitat de Nice (França) i membre del grup de recerca CEPAM (CNRS), ha visitat l'ICAC aquest febrer en motiu del programa Erasmus entre la seva universitat i la URV. Ha fet una conferència sobre la urbanització i l'administració de les províncies alpines. En parlem també en aquesta entrevista.

Les províncies alpines romanes són poc conegudes.

És que l'arqueologia dels Alps està per fer, tot i els molts estudis que ja hi ha. És un territori que té la dificultat d'estar dividit en diversos estats i a la zona de la costa encara és més complicat fer-hi recerca arqueològica perquè està molt edificada.

Els Alps interessaven a Roma com a lloc de pas?

Sí, i de fet és un interès doble, militar i comercial. És una zona ocupada militarment i una zona de pas per a tota mena de mercaderies. En aquest sentit el més interessant és que es coneixen el que avui en diríem les “àrees de descans”, les *mansiones* i les *mutationes*, a més de les “zones de peatge”, les *stationes*.

Quines mercaderies hi passaven?

De la Itàlia de la vall del Po cap a la Gàl·lia, i ja d'abans de la integració a Roma, vi i més tard, oli. A part de tot el proveïment per als militars que estan al *limes* de l'Imperi: a la zona del Rin hi van arribar a haver més de 40.000 homes. En sentit invers, de la Gàl·lia cap a Itàlia, baixaven per exemple molts teixits de llana. Hem de pensar que l'Imperi romà és la primera unificació de mercats que coneix Europa i de moneda única.

Els peatges als colls de muntanya ja existien?

I tant! Si Anníbal passa pels Alps és perquè algú el deixa passar! Les elits locals, sabent que tenien una posició estratègica, feien pagar a canvi del dret de pas. Quan s'integren a l'Imperi romà qui cobrarà el "peatge" continuaran sent aquestes elits però també Roma. L'èxit de Roma és aquesta adaptació, aquesta connivència amb el poder local, tot i que no exclou l'ús de la força. Imperis violents com el de Genguis Khan duren poc.

Ricardo González durant la seva conferència, el 15 de febrer a l'ICAC.

Els Alps era una àrea molt militaritzada?

Sí, però no tant com Germània. Les quatre províncies alpines (*Alpes Graiae, Poeninae, Cottiae, Maritimae*), petites i definides pels passos, són districtes militars: no estan sota l'autoritat del Senat sinó de l'emperador, i el governador no és civil sinó militar, o sigui que és un governador que no surt del Senat. És el cas de Cottius, un rei indígena que amb August esdevé prefecte de Roma.

Quin paper va tenir August en aquestes províncies?

Ell mateix s'hi va haver de posar per pacificar-les! Per ell era un lloc de pas que interessava controlar, un lloc important també des del punt de vista econòmic, i tenia molt clar que no es podia permetre deixar-lo en mans d'un foraster, d'un nouvingut qualsevol. La romanització va ser lenta.

Quin paisatge en va resultar?

Ens hem d'imaginar que en aquesta zona de muntanya, alpina i transalpina, hi ha un món molt rural amb poques aglomeracions urbanes. Destaquen ciutats com *Forum Claudii Vallensium* (l'actual Martigny) i *Axima* (l'actual Aime). Ah, i a més de ser lloc de pas, als Alps Roma també explota mines de ferro i pedreres de marbre.

Text i fotos: [Carme Badia i Puig](#)